

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

21. veebruar 2013 *

ELTL artikkel 48 — Võõrtöötajate sotsiaalkindlustus — Määrus (EMÜ) nr 1408/71 ja määrus (EÜ) nr 883/2004 — Vanadus- ja toitjakaotuskindlustus — Vanaduskindlustust puudutavate siseriiklike õigusaktide rakendamise erikord — Hüvitiste arvutamine

Kohtuasjas C-282/11,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Tribunal Superior de Justicia de Galicia (Hispaania) 9. mai 2011. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 6. juunil 2011, menetluses

Concepción Salgado González,

versus

Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS),

Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS),

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja president A. Tizzano (ettekandja), kohtunikud M. Ilešič, E. Levits, J.-J. Kasel ja M. Berger,

kohtujurist: J. Mazák,

kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikus menetluses ja 24. mai 2012. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

— Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS) ja la Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS), esindajad: *abogado* A. R. Trillo García ja *abogado* P. García Perea,

— Hispaania valitsus, esindaja: A. Rubio González,

— Euroopa Komisjon, esindajad: S. Pardo Quintillán ja V. Kreuschitz,

olles 13. septembri 2012. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada nõukogu 14. juuni 1971. aasta määrust (EMÜ) nr 1408/71 sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate ja nende pereliikmete suhtes, selle nõukogu 2. detsembri 1996. aasta määrusega (EÜ) nr 118/97 (EÜT 1997, L 28, lk 1; ELT eriväljaanne 05/03, lk 3) muudetud ja ajakohastatud redaktsioonis, mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2006. aasta määrusega (EÜ) nr 629/2006 (ELT L 114, lk 1; edaspidi „määrus nr 1408/71“), ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrust (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamise kohta (ELT L 166, lk 1), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta määrusega (EÜ) nr 988/2009 (ELT L 284, lk 43; edaspidi „määrus nr 883/2004“).
- 2 Taotlus on esitatud C. Salgado Gonzálezi ning Instituto Nacional de la Seguridad Sociali (INSS) (edaspidi „INSS“) ja Tesorería General de la Seguridad Sociali (TGSS) vahelises kohtuvaidluses, mille ese on põhikohtuasja kaebaja vanaduspensioni suurus.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Määruse nr 1408/71 artikli 3 lõikes 1 on sätestatud:

„Liikmesriigi territooriumil elavatel isikutel, kelle suhtes on kohaldatav käesolev määrus, on liikmesriigi õigusaktide alusel samasugused kohustused ja õigus saada samasuguseid hüvitisi kui kõnealuse liikmesriigi kodanikel, arvestades käesoleva määruse erisätteid.”

- 4 Selle määruse artikli 45 lõike 1 kohaselt:

„Kui liikmesriigi õigusaktid seavad hüvitiste saamise õiguse omandamise, säilitamise või ennistamise kindlustusskeemi alusel, mis ei ole eriskeem lõikes 2 või 3 määratletud tähenduses, sõltuvusse kindlustus- või elamisperioodide täitumisest, peab kõnealuse liikmesriigi pädev asutus vajaduse korral arvesse võtma teise liikmesriigi õigusaktide alusel täitunud kindlustus- või elamisperioode, olgu need täitunud üld- või eriskeemi alusel, töötajana või füüsilisest isikust ettevõtjana. Selleks arvestab ta kõnealuseid perioode nii, nagu oleksid need täitunud tema enda õigusaktide alusel.”

- 5 Nimetatud määruse artikli 46 lõikes 2 on sätestatud:

„Kui liikmesriigi õigusaktide tingimused hüvitise saamiseks on täidetud üksnes pärast artikli 45 [ja/või] artikli 40 lõike 3 kohaldamist, kohaldatakse järgmisi reegleid:

- a) pädev asutus arvutab hüvitise teoreetilise suuruse, mida asjaomane isik saaks taotleda tingimusel, kui kõik kindlustus- ja/või elamisperioodid, mis on täitunud töötaja või füüsilisest isikust ettevõtja suhtes kehtinud liikmesriigi õigusaktide alusel, oleksid täitunud kõnealuses riigis pädeva asutuse poolt hüvitise määramise päeval kohaldatavate õigusaktide alusel. [...];
- b) seejärel määrab pädev asutus kindlaks hüvitise tegeliku suuruse, tuginedes eelmises punktis osutatud teoreetilisele suurusele, vastavalt tema poolt kohaldatavate õigusaktide alusel enne riski realiseerumist täitunud kindlustus- või elamisperioodide kestuse ja kõigi asjaomaste liikmesriikide õigusaktide alusel enne riski realiseerumist täitunud kindlustus- ja elamisperioodide kogukestuse suhte.”

6 Määruse nr 1408/71 artikli 47 lõikes 1 on sätestatud:

„Artikli 46 lõikes 2 osutatud teoreetilise ja *pro rata* suuruse arvutamisel kohaldatakse järgmisi reegleid:
[...]

g) kui liikmesriigi õigusaktide järgi arvutatakse hüvitised keskmiste sissemaksete alusel, määrab pädev asutus sissemaksete keskmise kindlaks üksnes nende kindlustusperioodide põhjal, mis on täitunud kõnealuse riigi õigusaktide alusel.”

7 Vastavalt selle määruse artiklile 89 on „[t]eatavate liikmesriikide õigusaktide rakendamise erikord [...] sätestatud VI lisas”.

8 Määruse nr 1408/71 VI lisa H osa (Hispaania) punktis 4 on sätestatud:

„a) Vastavalt käesoleva määruse artiklile 47 arvutatakse Hispaania hüvitise teoreetiline suurus kindlustatu tegelike sissemaksete põhjal aastate jooksul, mis vahetult eelnesid viimase sissemakse tasumisele Hispaania sotsiaalkindlustusele.

b) Saadud pensionisummat suurendatakse suurendamiste ja ümberhindamiste summa võrra, mida arvutatakse samaliigiliste pensionide puhul iga järgneva aasta eest.”

9 Määruse nr 883/2004 artiklis 90 on sätestatud, et alates määruse nr 883/2004 kohaldamiskuupäevast tunnistatakse määrus nr 1408/71 sisuliselt kehtetuks.

10 Määruse nr 883/2004 artikli 87 lõige 5 sisaldab järgmist üleminekusätet:

„Sellise isiku õigused, kellele on määratud pension enne käesoleva määruse kohaldamiskuupäeva liikmesriigis, võidakse asjaomase isiku taotlusel läbi vaadata, võttes arvesse käesolevat määrust.”

11 Vastavalt selle määruse artiklile 91 kohaldatakse seda alates rakendusmääruse jõustumise kuupäevast.

12 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 987/2009, milles sätestatakse määruse (EÜ) nr 883/2004 (sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta) rakendamise kord (ELT L 284, lk 1), jõustus selle artikli 97 kohaselt 1. mail 2010.

Hispaania õigus

13 Üldise sotsiaalkindlustusseaduse (Ley General de la Seguridad Social), mida on muudetud ja mis on heaks kiidetud 20. juuni 1994. aasta kuningliku seadusandliku dekreediga 1/1994, selle põhikohtuasjas kohaldatavas redaktsioonis (edaspidi „LGSS”), artikli 161 lõike 1 punkti b kohaselt peab õiguse saada vanaduspensioni tekkimiseks muu hulgas olema täidetud minimaalne sissemakseperiood, mis on 15 aastat.

14 LGSS artikli 162 lõike 1 kohaselt:

„Sissemaksetel põhinev vanaduspensioni põhisumma on jagatis, mis saadakse asjaomase isiku poolt vahetult enne riski realiseerumisele eelnevat kuud 180 kuu jooksul tehtud sissemaksete jagamisel 210-ga.”

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 15 C. Salgado González tegi Hispaanias sissemaksid füüsilisest isikust ettevõtjate eripensioniskeemi (Régimen Especial de Trabajadores Autónomos) kokku 3711 päeva jooksul ajavahemikus alates 1. veebruarist 1989 kuni 31. märtsini 1999 ja Portugalis kokku 2100 päeva jooksul ajavahemikus alates 1. märtsist 2000 kuni 31. detsembrini 2005.
- 16 Ta taotles vanaduspensioni Hispaanias. INSS määras talle 9. novembril 2006 vanaduspensioni alates 1. jaanuarist 2006.
- 17 INSS määras esmalt LGSS artikli 162 lõike 1 alusel selle hüvitise „põhisummaks” 341,65 eurot kuus.
- 18 Nimetatud summa saadi liites Hispaanias ajavahemikul 1. jaanuarist 1991 kuni 31. detsembrini 2005 tehtud sissemaksed ja jagades selle tulemuse 210-ga; see jagaja vastab – nagu nähtub Euroopa Kohtule esitatud toimikust – kõigile korralistele sissemaksetele (12 korda aastas) ja erakorralistele sissemaksetele (kaks korda aastas), mis tasuti 180 kuu jooksul, st 15 aasta jooksul.
- 19 Seda põhisummat korregeeriti esimest korda nii, et seda vähendati 53%-ni, et võtta arvesse C. Salgado Gonzálezi sissemaks aastate osakaalu võrreldes kohaldatavate õigusnormidega ettenähtud võimaliku sissemaks aastate maksimumiga. Selle korregeerimise tulemusel saadi põhisumma suuruseks 181,07 eurot.
- 20 Seejärel korregeeriti seda summat uuesti, et teha kindlaks vanaduspensioni osa, mida peab tasuma Hispaania Kuningriik. Selleks võttis INSS arvesse C. Salgado Gonzálezi poolt Hispaanias tehtud sissemaksede osakaalu võrreldes kõigi tema poolt tehtud sissemaksetega. Selle liikmesriigi poolt tasumisele kuuluva osa suuruseks määrati 63,86% korregeeritud põhisummast, mis oli 115,63 eurot. Lõpuks määrati ümberarvestatud põhisummaks koos lisatasudega 371,36 eurot.
- 21 Leides, et arvutustesse tuleks hõlmata ka vanaduspension, millele tal on õigus Portugalis tehtud sissemaksede alusel, taotles C. Salgado González 8. jaanuaril 2007, et nimetatud põhisumma vaadataks läbi ja igakuise kogusumma suuruseks määrataks 864,14 eurot.
- 22 INSS jättis selle taotluse rahuldamata ning määras seejärel selle summa suuruseks 336,86 eurot kuus.
- 23 Põhisumma saadi kohaldades LGSS artikli 162 lõiget 1, liites Hispaanias ajavahemikus 1. aprillist 1984 kuni 31. märtsini 1999 – nimelt 15 aastat, mis eelnesid C. Salgado Gonzálezi poolt Hispaanias tehtud viimasele sissemaksle – tehtud sissemaksed ning jagades need 210-ga. Kuna põhikohtuasja kaebaja alustas aga Hispaania sotsiaalkindlustuse sissemaksede tegemist alles 1. veebruaril 1989, siis loeti ajavahemikus 1. aprillist 1984 kuni 31. jaanuarini 1989 tehtud sissemaksed nulliks.
- 24 Hüvitise tegeliku suuruse kindlaksmääramiseks korregeeris INSS seda põhisummat käesoleva kohtuotsuse punktides 19 ja 20 kirjeldatud viisil.
- 25 Pärast seda, kui C. Salgado Gonzálezi vaidevõimalused olid tulemuselt ammendunud, esitas ta Juzgado de lo Social n°3 de Ourense (sotsiaalkohus) kaebuse, kes jättis selle samuti rahuldamata.
- 26 Apellatsioonkaebuse saanud eelotsusetaotluse esitanud kohus täpsustab, et INSS kohaldas põhikohtuasja kaebaja vanaduspensioni põhisumma kindlaksmääramisel määruse nr 1408/71 VI lisa H osa punkti 4 koostoimes LGSS artikli 162 lõikega 1.
- 27 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et tal puudub igasugune kahtlus selles osas, et C. Salgado Gonzálezi poolt Portugalis tehtud sissemaksid on võimatu tema vanaduspensioni põhisumma arvutamisel Hispaanias arvesse võtta. Siiski leiab ta, et INSS-i poolt selle summa arvutamiseks

kasutatud meetod ei ole kooskõlas töötajate vaba liikumise nõuetega, mis puudutavad ELTL artiklis 48 osutatud sotsiaaltoetusi, ega määruse nr 1408/71 artiklis 3 sätestatud kohalike töötajate ja võõrtöötajate võrdse kohtlemisega.

- 28 Esiteks seab ühenduse võõrtöötajate suhtes jagaja 210 kasutamine, isegi kui Hispaanias on tasutud sissemakseid vähem kui 15 aasta jooksul, nad võrreldes Hispaanias sissemakseid tasuvate Hispaania kohalike töötajatega ebavõrdsesse olukorda. Hispaanias sissemakseid tasuva kohaliku töötajaga samaväärses ulatuses sissemaksete puhul on ühenduse võõrtöötajal põhisumma selle tõttu, et sissemaksete summa jaguneb Hispaania Kuningriigis ja teises Euroopa Liidu liikmesriigis tasutud sissemakseteks, selle võrra väiksem, mida vähem ta on sissemakseid tasunud Hispaanias. Selline tulem oleks vastuolus ELTL artiklis 48 ette nähtud ühenduse eesmärgiga vältida seda, et võõrtöötaja puhul vähendataks toetuse summat, mille ta oleks saanud siis, kui ta ei oleks olnud võõrtöötaja (vt 9. augusti 1994. aasta otsus kohtuasjas C-406/93: Reichling, EKL 1994, lk I-4061, punkt 26, ja 12. septembri 1996. aasta otsus kohtuasjas C-251/94: Lafuente Nieto, EKL I-4187, punkt 38).
- 29 Teiseks toob eelotsusetaotluse esitanud kohus välja, et mida enam töötaja muus liikmesriigis kui Hispaania Kuningriik sissemakseid teeb, seda vähem on tal oma ametialase karjääri jooksul aega teha Hispaanias sissemakseid – mis on ainsad sissemaksed, mida määruse nr 1408/71 VI lisa H osa punkti 4 kohaselt arvesse võetakse – LGSS artikli 162 lõikes 1 osutatud 15-aastase ajaperioodi jooksul. Need asjaolud iseloomustavad erinevust, mis esineb Hispaanias sissemakseid tegeva võõrtöötaja ja samuti Hispaanias sissemakseid tegeva kohaliku töötaja olukorra vahel, kuna viimane saab selle 15 sissemakseaasta katmiseks kasutada kogu oma tööalase karjääri kestust.
- 30 Tribunal Superior de Justicia otsustas seega menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas ELTL artiklis 48 ja [määruse nr 1408/71] artiklis 3 sätestatud ühenduse eesmärkidega ning [selle määruse VI lisa H osa punkti 4] sõnastusega on kooskõlas tõlgendada [...] seda lisa nii, et Hispaania hüvitise teoreetilise suuruse arvutamiseks kindlustatu tegelike sissemaksete põhjal Hispaania sotsiaalkindlustusele tehtud viimasele sissemaksele vahetult eelnevatel aastatel jagatakse selliselt saadud summa 210-ga, sest vastavalt [LGSS] artikli 162 lõikele 1 on see number vanaduspensioni põhisumma arvutamiseks kehtestatud jagaja?

2. Kui vastus esimesele küsimusele on eitav, siis:

Kas ELTL artiklis 48 ja [määruse nr 1408/71] artiklis 3 sätestatud ühenduse eesmärkidega ning [selle määruse VI lisa H osa punkti 4] sõnastusega on kooskõlas tõlgendada [...] seda lisa nii, et Hispaania hüvitise teoreetilise suuruse arvutamiseks kindlustatu tegelike sissemaksete põhjal Hispaania sotsiaalkindlustusele tehtud viimasele sissemaksele vahetult eelnevatel aastatel jagatakse selliselt saadud summa nende aastate arvuga, mille vältel on Hispaanias sissemakseid tasutud?

3. Kui vastus teisele küsimusele on eitav, ja olenemata sellest, kas vastus esimesele küsimusele on jaatav või eitav, siis:

Kas käesolevas menetluses selgitatud juhul on [määruse (EÜ) nr 883/2004 XI lisa punkti 2 alapunkt a (Hispaania)] ELTL artiklis 48 ja [määruse nr 1408/71] artiklis 3 sätestatud ühenduse eesmärkide täitmiseks analoogia alusel kohaldatav ja kas sellise kohaldamise tulemusel kaetakse Portugalis sissemaksete tegemise periood Hispaanias ajaliselt selle perioodiga kõige lähedasemal perioodil tehtud sissemaksete põhjal, võttes arvesse tarbijahindade muutust?

4. Kui vastus esimesele kuni kolmandale küsimusele on eitav, siis:

Kui ükski eespool esitatud tõlgendustest ei ole täielikult ega osaliselt õige, milline on siis [määruse nr 1408/71 VI lisa H osa punkti 4] tõlgendus, mis on käesolevas menetluses selgitatud vaidluse lahendamiseks tarvilik ning ühtlasi ELTL artiklis 48 ja [määruse nr 1408/71] artiklis 3 otseselt sätestatud ühenduse eesmärkidega ning [nimetatud VI lisa H osa punkti 4] tegeliku sõnastusega kõige enam kooskõlas?”

Eelotsuse küsimuste analüüs

- 31 Nende küsimustega, mida tuleb analüüsida ühiselt, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas ELTL artikliga 48, määruse nr 1408/71 artikliga 3 ja selle määruse VI lisa H osa punktiga 4 või ka määruse nr 883/2004 XI lisa punkti 2 alapunktiga a (Hispaania) on vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mille alusel arvutatakse nii võõrtöötajast kui kohalikust töötajast füüsilisest isikust ettevõtja vanaduspensioni teoreetiline suurus, lähtudes eranditult selle töötaja poolt tehtud sissemaksetest 15-aastase alusperioodi jooksul, mis vahetult eelnes selle liikmesriigi sotsiaalkindlustusele viimase sissemakse tasumisele, jagades need sissemaksed 210-ga, ilma et selle perioodi kestust või kasutatud jagajat oleks võimalik muuta, et võtta arvesse asjaolu, et kõnealune töötaja teostas oma õigust vabalt liikuda.
- 32 Kõigepealt tuleb märkida, et vastavalt määruse nr 883/2004 artiklile 91 koostoimes määruse nr 987/2009 artikliga 97 on määrus nr 883/2004 kohaldatav alles alates 1. maist 2010.
- 33 Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 16, määras INSS 9. novembril 2006 aga C. Salgado Gonzálezile vanaduspensioni alates 1. jaanuarist 2006. Lisaks – nagu seda märkis ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 30 – ei tõenda ükski toimikus sisalduv dokument, et C. Salgado González oleks kasutanud nimetatud määruse artikli 87 lõikes 5 pakutud võimalust, mis näeb ette õiguste läbivaatamise.
- 34 Sellest johtub, et määrus nr 883/2004 ei ole põhikohtuasjas ajaliselt kohaldatav.
- 35 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimustele vastamiseks tuleb meenutada, et määrus nr 1408/71 ei loo ühist sotsiaalkindlustusskeemi, vaid lubab erinevate siseriiklike skeemide olemasolu, ning selle ainus eesmärk on tagada siseriiklike skeemide kooskõlastamine. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt säilitavad liikmesriigid pädevuse korraldada oma sotsiaalkindlustusskeemi (vt 1. aprilli 2008. aasta otsus kohtuasjas C-212/06: Gouvernement de la Communauté française ja gouvernement wallon, EKL 2008, lk I-1683, punkt 43, ning 21. juuli 2011. aasta otsus kohtuasjas C-503/09: Stewart, EKL 2011, lk I-6497, punkt 75).
- 36 Kui liidu tasandil ei ole ühtlustamist toimunud, siis määratakse iga liikmesriigi õigusaktidega kindlaks muu hulgas tingimused, mis annavad õiguse hüvitistele (eespool viidatud kohtuotsus Stewart, punkt 76 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 37 Liikmesriigid peavad selle pädevuse teostamisel siiski järgima liidu õigust, eelkõige Euroopa Liidu toimimise lepingu sätteid, mis käsitlevad kõigile liidu kodanikele tagatud vabadust liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil (eespool viidatud kohtuotsus Stewart, punkt 77 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 38 Sellega seoses olgu meenutatud, et määruse nr 1408/71 artikli 45 kohaselt peab juhul, kui liikmesriigi õigusaktid seavad hüvitiste saamise õiguse omandamise, säilitamise või ennistamise kindlustusskeemi alusel sõltuvusse kindlustus- või elamisperioodide täitumisest, kõnealuse liikmesriigi pädev asutus vajaduse korral arvesse võtma teise liikmesriigi õigusaktide alusel täitunud kindlustus- või

elamisperioode, olgu need täitunud üld- või eriskeemi alusel, töötajana või füüsilisest isikust ettevõtjana. Selleks arvestab ta kõnealuseid perioode nii, nagu oleksid need täitunud tema enda õigusaktide alusel.

- 39 Põhikohtuasjas ei ole vaidlust selle üle, et INSS võttis kontrollimisel, kas C. Salgado González tegi LGSS artikli 161 lõike 1 punktis b ette nähtud minimaalse 15-aastase perioodi jooksul sissemakseid, määruse nr 1408/71 artikli 45 kohaselt arvesse nii Hispaanias kui Portugalis täitunud perioodid.
- 40 Seevastu soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas liidu õigusega on vastuolus kõnealuse hüvitise teoreetilise summa arvutusmeetod, mida INSS kasutab.
- 41 Sellega seoses tuleb meenutada, et määruse nr 1408/71 artikli 46 lõike 2 punkti a kohaselt tuleb sellise hüvitise teoreetilist summat arvutada nii, nagu oleks kindlustatud isik töötanud üksnes asjaomases liikmesriigis (21. juuli 2005. aasta otsus kohtuasjas C-30/04: Koschitzki, EKL 2005, lk I-7389, punkt 27).
- 42 Lisaks on määruse nr 1408/71 artiklis 47 nähtud ette hüvitiste arvutamise lisasätteid. Eelkõige on selle lõike 1 punktis g sätestatud, et kui liikmesriigi õigusaktide järgi arvutatakse hüvitised keskmiste sissemaksete alusel, määrab pädev asutus sissemaksete keskmise kindlaks üksnes nende kindlustusperioodide põhjal, mis on täitunud kõnealuse riigi õigusaktide alusel. Veel on määruse nr 1408/71 VI lisa H osa, milles on esitatud erisätted Hispaania õigusaktide kohaldamiseks, punkti 4 alapunktis a täpsustatud, et selle määruse artikli 47 kohaldamisel arvutatakse Hispaania hüvitise teoreetiline suurus kindlustatu tegelike sissemaksete põhjal aastate jooksul, mis vahetult eelnesid Hispaania sotsiaalkindlustusele viimase sissemakse tasumisele.
- 43 Nagu johtub väljakujunenud kohtupraktikast, tuleb määruse nr 1408/71 artikli 46 lõike 2 ja artikli 47 lõike 1 tõlgendamisel arvestada ELTL artiklis 48 sätestatud eesmärgi, mis hõlmab eelkõige seda, et võõrtöötajate sotsiaalkindlustushüvitiste summat ei tohi vähendada sellest lähtudes, et nad on kasutanud oma õigust vabalt liikuda (eespool viidatud kohtuotsus Reichling, punktid 21 ja 22, ning kohtuotsus Lafuente Nieto, punkt 33).
- 44 INSS arvutas aga kõnealuse hüvitise määramisel C. Salgado González vanaduspensioni teoreetilise summa välja vastavalt LGSS artikli 162 lõikes 1 ette nähtud reeglile, mille kohaselt tuleb see summa arvutada välja sissemaksete keskmise alusel.
- 45 Ta võttis hüvitise saamise õiguse tunnustamise eesmärgil kooskõlas määruse nr 1408/71 artikliga 45 tõepoolest arvesse Portugalis tehtud sissemakseid sellisena, nagu need oleks Hispaania õigusaktide alusel täitunud kindlustusperioodid.
- 46 Siiski on määruse nr 1408/71 artikli 47 lõikes 1 nõutud, et keskmiste sissemaksete alusel arvutamisel tuleb lähtuda üksnes asjaomase riigi õigusnormide alusel tehtud sissemaksete summast (vt analoogia alusel eespool viidatud kohtuotsus Lafuente Nieto, punkt 39).
- 47 Sellega seoses on ilmne, et INSS ei arvutanud põhikohtuasjas kõne all oleva hüvitise teoreetilise suuruse arvutamisel C. Salgado González keskmist sissemakset välja üksnes tema Hispaanias täitunud kindlustusperioodide põhjal aastate jooksul, mis vahetult eelnesid Hispaania sotsiaalkindlustusele viimase sissemakse tasumisele, nagu on nõutud määruse nr 1408/71 artikli 47 lõike 1 punktis g ja selle määruse VI lisa H osa punkti 4 alapunktis a.
- 48 C. Salgado González tegi Hispaania sotsiaalkindlustuskeemi sissemakseid ajavahemikul 1. veebruarist 1989 kuni 31. märtsini 1999, kokku 3711 päeva, mis on umbes 10 aastat ja kaks kuud, ning INSS lisas arvutamisel arvestusliku perioodi ajavahemikul 1. aprillist 1984 kuni 30. jaanuarini 1989 ning seda selleks, et oleks täidetud sissemakseid käsitlev tingimus C. Salgado González poolt Hispaania

sotsiaalkindlustusele viimase sissemakse tasumisele eelnenud 15 aasta kohta. Selle tehtega soovis INSS määrata kindlaks lugeja, mille suhtes kohaldada LGSS artikli 162 lõikes 1 sätestatud jagajat, ning arvutada nii välja keskmine sissemakse, mis on vajalik vanaduspensioni põhisumma määramiseks.

- 49 Kuigi C. Salgado González ei teinud ajavahemikul 1. aprillist 1984 kuni 31. märtsini 1989 sissemakseid, võttis INSS siiski arvutamisel arvesse kindlustusperioode, mis ei olnud täitunud Hispaanias. Kuna nendel perioodidel tehtud sissemaksed tuli lugeda nulliks, siis nende arvesse võtmise tagajärjel vähenes C. Salgado Gonzálezi sissemaksete keskmine.
- 50 Ometi tuleb märkida, et sissemaksete keskmine ei oleks vähenenud, kui C. Salgado González oleks sissemakseid teinud üksnes Hispaanias, ilma et ta oleks kasutanud oma õigust vabalt liikuda. Teisisõnu, vastupidi määruse nr 1408/71 artikli 46 lõike 2 punktis a esitatud nõuetele, nagu neid on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 41, ei arvutatud C. Salgado Gonzálezi vanaduspensioni teoreetilist suurust samal viisil, kui siis, kui ta oleks töötanud üksnes Hispaanias.
- 51 Teisiti võiks olla juhul, kui – nagu seda märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 44 – siseriiklikud õigusaktid näeksid ette mooduse muuta vanaduspensioni teoreetilise suuruse arvutamise viisi, et võtta arvesse liikumisvabaduse kasutamist asjaomase töötaja poolt. Käesoleval juhul on LGSS artikli 162 lõikes 2 ette nähtud korraga seoses võimalik korrigeerida jagajat, et kajastada korraliste ja erakorraliste sissemaksete arvu, mille kindlustatu on tegelikult tasunud.
- 52 Kõike eelnevat silmas pidades tuleb esitatud küsimustele vastata, et ELTL artiklit 48, määruse nr 1408/71 artiklit 3, artikli 46 lõike 2 punkti a ja artikli 47 lõike 1 punkti g, ning selle määruse VI lisa H osa punkti 4 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mille alusel arvutatakse nii võõrtöötajast kui kohalikust töötajast füüsilisest isikust ettevõtja vanaduspensioni teoreetiline suurus, lähtudes eranditult selle töötaja poolt tehtud sissemaksetest kindlaksmääratud alusperioodi jooksul, mis vahetult eelnes selle liikmesriigi sotsiaalkindlustusele viimase sissemakse tasumisele, kohaldades nende sissemaksete suhtes kindlaksmääratud jagajat, ilma et selle perioodi kestust või seda jagajat oleks võimalik muuta, et võtta arvesse asjaolu, et kõnealune töötaja teostas oma õigust vabalt liikuda.

Kohtukulud

- 53 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

ELTL artiklit 48, nõukogu 14. juuni 1971. aasta määruse (EMÜ) nr 1408/71 sotsiaalkindlustusskeemide kohaldamise kohta ühenduse piires liikuvate töötajate ja nende pereliikmete suhtes, selle nõukogu 2. detsembri 1996. aasta määrusega (EÜ) nr 118/97 muudetud ja ajakohastatud redaktsioonis, mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2006. aasta määrusega (EÜ) nr 629/2006, artiklit 3, artikli 46 lõike 2 punkti a ja artikli 47 lõike 1 punkti g, ning selle määruse VI lisa H osa punkti 4 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mille alusel arvutatakse nii võõrtöötajast kui kohalikust töötajast füüsilisest isikust ettevõtja vanaduspensioni teoreetiline suurus, lähtudes eranditult selle töötaja poolt tehtud sissemaksetest kindlaksmääratud alusperioodi jooksul, mis vahetult eelnes selle liikmesriigi sotsiaalkindlustusele viimase sissemakse tasumisele, kohaldades nende sissemaksete suhtes kindlaksmääratud jagajat, ilma et selle perioodi kestust või seda jagajat oleks võimalik muuta, et võtta arvesse asjaolu, et kõnealune töötaja teostas oma õigust vabalt liikuda.

Allkirjad